Očkovanie hexavalentnými vakcínami

Zverejnené: 10. júla 2024 | Autor: Mgr. Kristína Kristályová

Hexavalentné vakcíny (Infanrix Hexa a Hexacima) chránia pred nasledovnými šiestimi ochoreniami:

- diftéria,
- tetanus,
- pertussis,
- hepatitída typu B,
- poliomyelitída,
- infekcie spôsobenými Haemophillus typu B.

Diftéria (záškrt) je infekčné, nákazlivé ochorenie vyvolané koryneformnými baktériami. Niektoré druhy korynebaktérií sú súčasťou bežnej flóry. *Corynebacterium diphteriae* nepatrí medzi nepatogénne druhy, vyvoláva závažné ochorenie diftéria. Infekcia sa prenáša výlučne z človeka na človeka, prenos je najčastejší kvapôčkami, prípadne cez infikované predmety, ktoré sú v styku s kožou alebo sliznicami.

Forma diftérie sa delí na 5 typov, od čoho následne závisia aj prejavy ochorenia:

- Faryngeálna forma: najbežnejšia, medzi typické prejavy patrí postihnutie hrdla a mandlí, dochádza k opuchu, na tonzilách sa objavujú povlaky. Neliečená forma môže viesť k zaduseniu.
- Malígna forma: toxín prechádza do krvi a môže poškodzovať bunky srdca, obličiek a nervový systém.
- Laryngeálna forma: typický je štekavý kašeľ, ťažkosti s dýchaním počuteľné aj bez fonendoskopu.
- Nosná forma: vysoko infekčná, intenzívny výtok z nosa.
- Kožná forma: veľmi zriedkavá, vyskytuje sa najmä v rozvojových krajinách.

Tetanus je ochorenie vyvolané jedom baktérie *Clostridium tetani*. Do organizmu môže preniknúť po poranení kože. Patogén sa nachádza v pôde, ktorá bola predtým infikovaná výlučkami viacerých druhov zvierat. Nebezpečný je práve v tom, že v zapuzdrenej forme môže toxín v pôde prežívať až niekoľko rokov. Medzi typické prejavy tetanu patria silné kŕče. Ochorenie postihuje nervový systém, rýchlo prechádza do mozgu a miechy. Ochorenie je na Slovensku veľmi zriedkavé, posledné 2 prípady sa evidujú v roku 2002, oba mali fatálny priebeh.

Pertussis (čierny kašeľ) je vysoko nákazlivé ochorenie, ktoré je rozmohnuté aj v súčasnosti. Aktuálne je na Slovensku viacero aktívnych ložísk nákazy, vo februári 2024 bolo potvrdených až 700 prípadov ochorenia. Pôvodca nákazy je baktéria *Bordetella pertussis*. Ochorenie sa prenáša z človeka na človeka, jedinec je infekčný až 3–4 dni pred objavením prvých príznakov. Typickým prejavom čierneho kašľa je samotný kašeľ, ktorý je veľmi intenzívny, úporný, tvorí sa množstvo hlienu. Pri vykašliavaní môže človek zvracať, vykašliavať krv, mať zhoršené dýchanie, sipieť a dusiť sa.

Hepatitída typu B je vírusové infekčné ochorenie. Prenáša sa výlučne telesnými tekutinami (krv, sliny, spermie a telesné tekutiny). Pediatrická populácia sa najčastejšie infikuje vírusom hepatitídy B ešte ako plod počas tehotenstva infikovanej matky. Ochorenie môže prebiehať asymptomaticky, ak sa však prejavy objavia, zahŕňajú napríklad zažltnutie kože, tmavé zafarbenie moču, únavu, bolesť kĺbov, bolesť brucha, nevoľnosť, vracanie. Veľkým rizikom pri žltačke typu B je prechod ochorenia do chronickej formy, kedy dochádza k poškodeniu pečene. Za posledných 15 rokov sa výskyt žltačky typu B znížil na minimum práve vďaka očkovaniu.

Poliomyelitída (detská obrna) je vírusové infekčné ochorenie spôsobené poliovírusom. Najrizikovejšou skupinou sú nezaočkované deti, najčastejšie medzi 3. až 8. rokom života. Ochorenie postihuje najmä nervový systém, konkrétne predné rohy miechy. Symptómy poliomyelitídy zahŕňajú napríklad horúčku, bolesti hlavy, typickým prejavom je stuhnutie svalstva. Vďaka očkovaniu je ochorenie takmer úplne eradikované po celom svete.

Infekcie spôsobené Haemophillus typu B sú bakteriálne infekcie postihujúce horné a dolné dýchacie cesty. V miernejšej forme sa vyskytujú pomerne bežne a sú ľahko liečiteľné antibiotikami. Závažnejšie formy hemofilových infekcií majú klinicky náročnejší priebeh s potenciálne chronickými následkami. Najrizikovejšou skupinou sú neočkované deti do veku 5. rokov.

Infanrix hexa je konjugovaná hexavalentná vakcína, obsahuje diftériový toxoid, tetanový toxoid, antigény *Bordatelly pertussis*, povrchový antigén hepatitídy typu B, inaktivované poliovírusy a polysacharid *Heamophilus influenzae* typu B. Základná očkovacia schéma je dvoj alebo troj dávková, pri predčasne narodených deťoch vždy troj dávková. Vakcína sa podáva intramuskulárne. Očkuje sa od 9. do 36. mesiaca života, povinný rozostup medzi dávkami je 1 mesiac, maximálny rozostup je 6 mesiacov. Ak čas medzi podaním dvoch dávok presiahne 12 mesiacov, je potrebné zvážiť nové očkovanie.